

FRI-2G.404-1-EM-10

MANAGEMENT DECISIONS RELATED TO THE DEPRECIATION OF BUDGET
ORGANIZATIONS

Chief assistant Prof. Bozhana Stoycheva, PhD

Department of Management and business development,

University of Ruse "Angel Kanchev"

Phone: 082-888 - 715

E-mail: bstoycheva@uni-ruse.bg

Abstract: *The need for accrual of depreciation of non-financial assets in the state cultural institutes operating in the performing arts sector in Bulgaria has been introduced since the beginning of 2017. In this connection, the accounting policy of the Ministry of Culture has been changed as well.*

The requirements for the secondary budget spenders in the system of the Ministry of Culture were related to the need to develop and validate the depreciation policy and a summary plan at the level of the accounts of Section 2 - tangible and intangible assets. As a result, each cultural institute needed to make management decisions regarding its own non-financial fixed assets.

The report aims to present these managerial decisions and to synthesise a plan for accruing depreciation in cultural institutes operating in the performing arts sector.

Keywords: *management decisions, depreciation, non-financial assets performing arts, cultural institutes*

JEL Codes: *L31, M41*

ВЪВЕДЕНИЕ

Указанията за начисляване и регулярно счетоводно отчитане на амортизации на нефинансовите (материални и нематериални) дълготрайни активи в отчетността на бюджетните организации бяха дадени с указания ДДС № 5 от 30.09.2016 г. на Министерство на финансите. Указанието е издадено на основание чл. 164, ал. 1 и 3 от Закона за публичните финанси и чл. 67, ал. 3 от ПМС № 380 от 22.12.2015 г. Също така бяха включени и други допълнителни конкретни указания, насочени към подпомагане на процеса към преминаване към начисляване на амортизации през цялата 2017 г. (Tsvetanova, M., 2017).

Целта на указанието е да се въведе начисляването на амортизации на материални и нематериални дълготрайни активи в отчетността на бюджетните организации. С начисляването на амортизации се очаква да се подобри качеството на отчетността на публичните финанси, защото вече ще бъдат обхванати съществени разходи, което от своя страна ще доведе до по-конкретно измерване на разходите за публични дейности.

Предмет на анализ в настоящия доклад е управленските решения свързани с начисляването и счетоводното отчитане на амортизации на нефинансовите дълготрайни активи при организациите на държавна издръжка от сектор сценично изкуство. Културните организации се разделят на опериращи в сценично изкуство, филмова индустрия, музеи, паметници на културата, читалища и изящни изкуства.

Обект на внимание са държавните културни институти, осъществяващи дейност в сектор „Сценично изкуство“. Това са структури на бюджетна издръжка, които се създават, преобразуват и закриват от Министърски съвет на Р. България по предложение на министъра на културата или със специален закон, финансират се от бюджета на Министерство на културата и получават трансфери от общините въз основа на сключени договори с Министерство на културата. Културните институти от сценичните изкуства на държавна издръжка са със статут „национално значение“, експериментални институти, драматични театри и драматично куклени театри, куклени театри, опери и оперно-театрални центрове, музикално-драматични театри и театрално-музикални центрове, филхармонии и симфонии (Zakon za zakrila I razvitie na kulturata, available at: http://mc.government.bg/files/73_ZZRK.doc).

Целта на настоящият доклад е да представи управленските решения свързани с начисляването на амортизации в културните институти, които техните ръководители биха могли да вземат.

ИЗЛОЖЕНИЕ

От ръководителите на културните институции се изисква по висока организация на времето, поради комплексността на функциите, които изпълняват. Те ръководят, координират, контролират, делегират, вземат решения, управляват персонала, разработват проекти и планове за развитие на дейността, привличат допълнителни приходи, отговарят за творческия процес и взаимодействието с различните заинтересовани страни (Kotler, Ph., 2003; Langley, S., & D. Conte, 2007).

С писмо с изходящ номер 91-00-15/31.08.2017 г. на министъра на културата до директорите на второстепенни разпоредители с бюджет с системата на министерство на културата и съгласно амортизационната политика на Министерство на културата към оборотните ведомости към 30.09.2017 г. следва да бъде начислена амортизация на нефинансовите активи от всички второстепенни разпоредители с бюджет.⁷

Амортизацията е свързана със систематично разпределяне на стойността на амортизируемия актив за предполагаемия му срок на годност. Систематичното разпределение на стойността е на база на утвърдения амортизационен план в бюджетната организация (Musov, M., 2018).

Амортизируемият актив – дълготраен материален или нематериален актив, който: (1) се очаква да бъде използван през повече от един отчетен период; (2) има ограничен срок на годност; (3) се държи от предприятие за целите на производството или доставка на стоки и услуги, за отдаване под наем на други лица или за административни цели (Durina, D., 2008).

Имайки предвид факта, че в бюджетните организации в сферата на сценичното изкуство до края на 2016 г. не са се начислявали амортизации на текущите активи в баланса им фигурират редица морално остарели дълготрайни активи. С цел избягване на начисляването на амортизации на такива активи, както и във връзка с коректно отразяване на данни в счетоводните отчети в края на 2016 г. ръководителите на културни институти биха могли да предприемат следните мерки и действия за преминаване към начисляването на амортизации в бюджетните организации през 2017 г.:

1. Да се бракуват негодните дълготрайни активи, които са установени като такива в следствие на провеждане на инвентаризация в края на отчетната 2016 г., поради факта, че бракуваните дълготрайни активи не се включват в амортизационния план за 2017 г. Счетоводната статия, която следва да се вземе е следната:

Отписване на активите по отчетна стойност:

Д-т с/ка 6992 *Намаление на нефинансови дълготрайни активи от други събития*

К-т с/ка от раздел 2 *Сметки за дълготрайни материални и нематериални активи.*

2. Да се извърши преглед за обезценка на текущите дълготрайни активи, с цел намаляване стойността на актива под определения праг на същественост и в следствие задбалансовото отразяване на обезценения актив. Счетоводните статии, които следва да се вземат, водещи до намаляване на стойността на актива са следните:

Д-т с/ка 7801 *Преоценка на нефинансови дълготрайни активи*

К-т с/ка от раздел 2 *Сметки за дълготрайни материални и нематериални активи.*

Следва задбалансово завеждане на актива, който в следствие на извършената обезценка е с праг на същественост под определения минимален такъв. Счетоводното записване е следното:

Д-т с/ка 9909 – *Активи в употреба изписани като разход*

К-т с/ка – 9981 – *Кореспондираща сметка за задбалансови активи.*

3. Да се извърши преоценка на дълготрайните активи, въз основа на справедливата стойност която се влияе от пазарните условия. В тази връзка въз основа на

⁷ Вътрешна организационна информация предоставена от страна на Куклен театър – Русе.

проучване на пазара или дадена оценка от външни експерти или назначена със заповед на ръководителя вътрешна експертна комисия се извършва преоценка, въз основа проучване на пазара, на водеща до намаляване на стойността на актива. Целта е намаляване на стойността на актива под определения праг на същественост от страна на министерство на културата и не начисляване на амортизации на актива в следствие на което той не се включва в амортизационния план за 2017 г.

4. Да се извърши анализ на активите, които следва да се продадат през 2017 г. или прехвърлят на други бюджетни или небюджетни организации, защото на тях следва да не се начисляват амортизации. Тези активи следва да бъдат отписани по отчетна стойност и те не се включват в амортизационния план.

5. Да се извърши анализ на дълготрайните активи, които могат да се третират като трайно неупотребявани, поради неизползването им в дейността на културните институти повече от 12 месеца. След идентифицирането на тези активи и въз основа на изготвена реалистична обосновка за неизползването им амортизации не следва да се начисляват и тези активи не следва да се включат в амортизационния план.

6. Да се извърши анализ на дълготрайните материални активи, чиято отчетна стойност на 01.01.2017 г. е в рамките на тяхната очаквана остатъчна стойност, защото на основание т. 68 от ДДС № 5 от 30.09.2016 г. на тези активи не следва да се начислява амортизация.

Горепосочените действия се извършват след задълбочен анализ въз основа на заповед от страна на ръководителя на културния институт и назначени експертни комисии (Dimitrov, M., & I. Andreev, 2015). Всеки второстепенен разпоредител с бюджет към Министерство на културата следва да разработи своя Амортизационна политика съобразно утвърдената Амортизационна политика на Министерство на културата със Заповед № РД 09-1097/29.12.2016 г. В разработената и утвърдена със заповед на директора амортизационна политика на всеки културен институт, при спазване изискванията на чл. 67 от ПМС № 380/2016 г., чл. 65 от Закона за счетоводството и на основание Указание ДДС № 05/30.09.2016 г., би следвало да се отразят следните дефиниции: амортизации, метод на амортизация, амортизируем актив, разход за амортизация, акумулирана амортизация, срок на годност, амортизируема стойност, амортизационна квота, амортизационна норма, отчетна стойност, остатъчна стойност и балансова стойност.

За начисляване на счетоводното отчитана не амортизациите от бюджетните организации се взимат следните счетоводни записвания, които намират отражение в баланса на културните организации (Bilbileva, E., 2014; Tsvetanova, M., & Hadzhieva, P. (2010):

(1) за амортизации на дълготрайни материални активи от група 20:

Д-т с/ки 6032-6036, 6039

К-т с/ки 2412 – 2416, 2419;

(2) за амортизация на дълготрайните нематериални активи от гр. 21:

Д-т с/ка 6030

К-т с/ка 2420;

(3) за амортизация на дълготрайни материални активи от гр. 22:

Д-т с/ка 6030

К-т с/ка 2420.

След извършване на проверка от страна на Сметна палата са установени редица неточности във връзка с начисляването на амортизации, констатирани по време на заверка на годишните финансови отчети за 2017 г. на Министерство на културата. Най-често срещаните грешки са не коректно определяне на полезния срок на годност на активите, както и липса на остатъчна стойност при начисляване на амортизации. В тази връзка преди приключване на бюджетната 2018 г. се препоръчва да се извърши преглед на начислените амортизации на нефинансови дълготрайни активи за 2017 г. и 2018 г. и при установени неточности да се предприемат следните действия, съгласно указания на министерство на финансите:

Установената за отписване/начисление за 2017 г. корекция по аналитичната партида /подсметка към съответната сметка от група 24 се начислява чрез съответното записване за 2018 г.:

- при корекция на разхода за амортизация в посока понижаване:

Д-т с/ка гр. 24

К-т с/ка 7992;

- при корекция на разхода за амортизации в посока на завишаване

Д-т с/ка 6992

К-т с/ка гр. 24.

При необходимост от корекции на начислена амортизация на нефинансовите дълготрайни активи за 2018 г. счетоводните операции, които следва да се вземат са:

- при корекция на разхода за амортизации в посока на понижаване:

Д-т с/ка 24/

К-т с/ка подгр. 603;

- при корекция на разхода за амортизации в посока на завишаване:

Д-т с/ка подгр. 603/

К-т с/ка гр. 24.

ИЗВОДИ

Ръководството на културните институти второстепенни разпоредители с бюджет към министерство на културата е съсредоточено в ръцете на директора. Ръководителят от своя страна следва да прилага политика и стратегия за ръководството на поверената му организация, като отговоря за управлението на персонала, реперторния афиш на културната организация, прилагане на система за финансово управление и контрол, опазване на повереното му имущество, да следи финансовите показатели и редица други дейности. Във връзка със счетоводната отчетност на всеки културен институт следва вярно и достоверно да се представят данните в отчета за касово изпълнение на бюджета и оборотните ведомости. В тази връзка настоящият доклад представи възможни управленски решения за ръководителите, които биха могли да предприемат във връзка с преминаване към начисляването на амортизации в бюджетните организации през 2017 г., както и отстраняването на допуснати неточности при начисляването на амортизации през 2017 г. и 2018 г.

REFERENCES

Bilbileva, E., (2014) Narachnik na budzhetniya schetovoditel, Ada Soft, Sofia. (*Оригинално заглавие: Билбилева, Е. (2014). Наръчник на бюджетния счетоводител, Ада Софт, София.*)

Dimitrov, M., & I. Andreev, (2015). Schetovodniyat analiz. Abagar. (*Оригинално заглавие: Димитров, М. & Ил Андреев, 2015, Счетоводният анализ, Абагар.*)

Durina, D., (2008). Dalgotrainsi materialni aktivi, Nematerialni aktivi. ForCon, Sofia. (*Оригинално заглавие: Дурина, Д., 2008, Дълготрайни материални активи. Нематериални активи, ФорКон, София.*)

Kotler, Ph. (2003). Marketing insights from A to Z: 80 concepts every manager needs to know, John Wiley & Sons, Inc, Hoboken, New Jersey.

Langley, S., & D. Conte. Theatre management: producing and managing the performing arts. Hollywood: EntertainmentPro, 2007, available at: http://www.amazon.com/Theatre-Management-David-M-Conte/dp/0896762564#reader_0896762564 (Accessed 12.09.2018).

Musov, M., (2018). Management accounting, Publishing complex - UNWE, Sofia.

Tsvetanova, M., (2017). Amortizacii, Inter Intellect, Sofia (*Оригинално заглавие: Цветанова, М., 2017, Амортизации, Интер Интелект, София.*)

Tsvetanova, M., & Hadzhieva, P. (2010). Vzaimovrazka mezhdu schetovosnite smetki i paragrafi pri otchitane na stopanskite operacii v budzhetnite predpriyatiya, Inter Intellect, Sofia (*Оригинално заглавие: Цветанова, М., & Хаджиева, П., 2010, Взаимовръзка между счетоводните сметки и параграфи при отчитане на стопанските операции в бюджетните предприятия, Интер Интелект, София.*)

Zakon za zakrila I razvitie na kulturata, DV, issue 50/01.06.1999; posl. dop., issue. 13/16.02.2010, Available at: http://mc.government.bg/files/73_ZZRK.doc, (Accessed 10.09.2018).